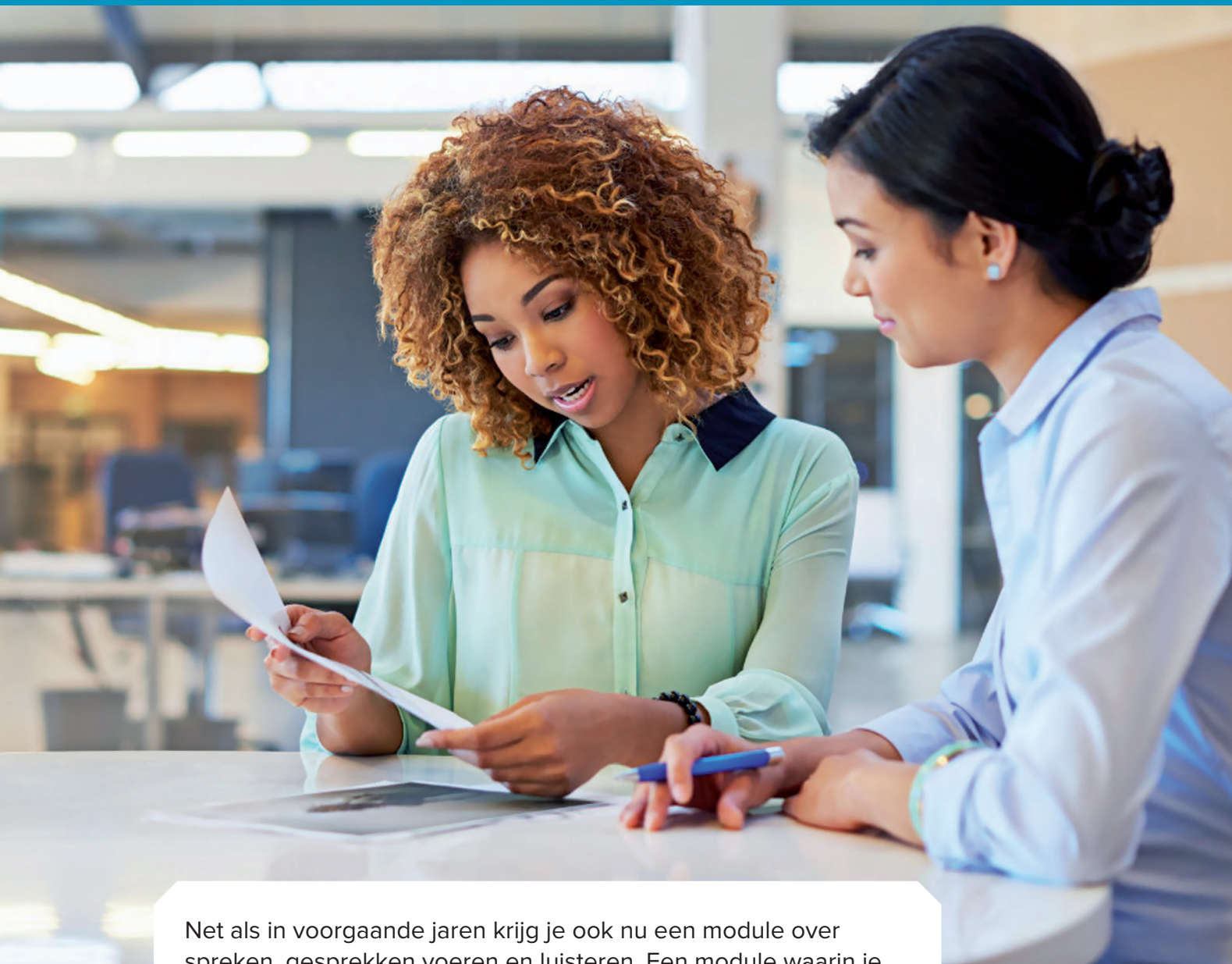

Wat zeg je?

Net als in voorgaande jaren krijg je ook nu een module over spreken, gesprekken voeren en luisteren. Een module waarin je lekker actief met elkaar aan de slag gaat.

Het eerste perron gaat over spreken. Dit keer is je doel niet om anderen te informeren, maar om ze te instrueren en te overtuigen. Op het tweede perron kijk en luister je naar leuke fragmenten waarbij je vooral leert om je concentratie vast te houden. Op het derde en laatste perron leer je een aantal gesprekstechnieken waarmee je een goede gesprekspartner wordt voor iedereen, van jong tot oud en van arm tot rijk. Een van die gesprekstechnieken heet OEN. Kortom, er valt ook het nodige te lachen.

Wat ga je doen?

In deze module geef je duidelijk je mening. Dat doe je voor de klas en na het kijken van verschillende kijk- en luisterfragmenten. Op perron drie ga je verder met solliciteren. Je wordt uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek. Spannend!

Wat heb je nodig?

Je hebt de volgende zaken nodig:

- een computer met een presentatieprogramma;
- internet;
- een hoofdtelefoon of oordopjes.

Wat leer je?

Je leert:

- een betoog houden voor een groep;
- vragen beantwoorden na het bekijken van kijk- en luisterfragmenten;
- kenmerken van **het Journaal**;
- over vaktaal, streektaal en dialect;
- op een correcte manier gesprekken voeren;
- verschillende gesprekstechnieken herkennen en toepassen;
- een sollicitatiegesprek voeren.

1

Spreken

Naar een presentatie luisteren is vooral leuk als je er iets van leert of als de presentatie grappig is. Docenten en cabaretiers doen vooraf goed onderzoek naar de mensen in de zaal. Docenten weten vooraf hoe oud hun leerlingen zijn. In dat opzicht is het lastiger om cabaretier te zijn, want in het theater zitten mensen van alle leeftijden.

Leraren en cabaretiers bouwen hun verhaal logisch op. Daarvoor gebruiken ze goede informatie. Ook geven ze de verbanden aan tussen die informatie door signaalwoorden. Dat doe jij op dit perron ook. Je wordt zelf een beetje leraar of een beetje cabaretier. De keus is aan jou.

1

Najib en je juf / meester

In de introductietekst werden twee verschillen genoemd tussen leraren en cabaretiers. Maar er zijn natuurlijk ook overeenkomsten. Noem twee overeenkomsten tussen leraren en cabaretiers.

1

.....

2

.....

2

Speciaal voor jou

Lees de theorie **Doelgroep bepalen** en beantwoord daarna de vragen.

1

Waar mee begint de voorbereiding van een presentatie?

A Je begint met het leren kennen van je publiek.

B Je begint met het verzamelen van informatie.

2

Wat is een leek?

A Een leek is iemand met veel verstand van een onderwerp.

B Een leek is iemand met weinig verstand van een onderwerp.

3

Waarom is de leeftijd van een publiek belangrijk?

A Die is belangrijk om de juiste voorbeelden te kiezen.

B Die is belangrijk om de juiste woorden te kiezen.

4

Wat gebeurt er als je te weinig uitlegt?

A Mensen gaan zich vervelen.

B Mensen snappen niet wat je zegt.

5

Is het gemakkelijker om een grote groep te boeien of een kleine groep?

A een grote groep

B een kleine groep

6

Waarom vinden mensen het vervelend als een presentatie over een ander onderwerp gaat dan ze hadden verwacht?

A Deze vraag klopt niet, want mensen worden juist graag verrast.

B Mensen hebben zich voorbereid en door een verrassing raakt hun verwachting in de war.

Doelgroep bepalen

Bijna iedereen vindt het eng om een presentatie te geven. Maar het wordt gemakkelijker als je jezelf goed voorbereidt. Een goede voorbereiding begint met het leren kennen van je **doelgroep**. Wie is je publiek? Voor wie houd jij je praatje? Het maakt verschil hoe oud je publiek gemiddeld is. Voor kinderen gebruik je simpelere woorden dan voor volwassenen. Het is ook belangrijk of je tegen vakgenoten praat of tegen mensen die ergens geen verstand van hebben. De mensen van die laatste groep noem je **leken**. Een leek is iemand die weinig of geen verstand van een bepaald onderwerp heeft.

Voordat je een presentatie houdt, denk je na over **jouw doelgroep**:

- **Kenmerken:** Wat zijn de belangrijkste kenmerken van mijn publiek? Denk aan de leeftijd en het geslacht. De leeftijd is belangrijk voor de manier waarop jij je verhaal vertelt. De sekse is belangrijk voor de voorbeelden die je kiest.
- **Voorkennis:** Wat weten de mensen al van het onderwerp? Volwassenen die van My Little Pony houden worden brony's genoemd. Dat weet vast niet iedereen, dus moet je het kort uitleggen of met een plaatje laten zien. Het is heel belangrijk dat je de voorkennis goed inschat, want als je te veel uitlegt, gaan mensen andere dingen doen, omdat ze denken dat ze alles al weten. Leg je te weinig uit, dan begrijpen ze je verhaal al snel niet meer en verliezen ze ook hun concentratie.
- **Groepsgrootte:** Hoeveel mensen komen er ongeveer? Bij een grote groep is het moeilijker om de aandacht vast te houden dan bij een kleine groep.
- **Verwachting:** Wat verwachten mensen? Het klinkt leuk om mensen te verrassen met een onverwachte wending, maar de meeste mensen houden niet zo van verrassingen. Als een presentatie tien minuten mag duren, maak er dan geen twintig of maar vijf van. Als de mensen een antwoord op een vraag verwachten, bijvoorbeeld welke mbo's de richting verpleegkunde aanbieden, dan willen ze niet dat de presentatie over alle uitstroomrichtingen van mbo's gaat, of over de exameneisen. Net als de spreker hebben goede luisteraars zich ook op de presentatie voorbereid. Natuurlijk zijn er ook leuke verrassingen, zoals een gratis informatieboekje over ervaringen van mbo-studenten verpleegkunde. Dat stellen mensen wel op prijs. Zorg dat je verrassing past bij wat je publiek verwacht.

Als je op al die vragen een antwoord hebt, kun je je publiek overdonderen met een geweldige presentatie, omdat je ze precies vertelt wat ze willen horen op de manier zoals ze het graag horen.

3

Snel, maar goed

Je moet onverwachts een presentatie houden voor je klasgenoten. Je hebt vijf minuten om het voor te bereiden en de presentatie moet over je sector gaan. Je kunt bijvoorbeeld uitleggen wat aandelen zijn, wat de eisen zijn die aan een plantenkas worden gesteld, hoe je zorgt dat een verlaag meteen dekt of waarom een gezichtsmasker goed voor je huid is. Je presentatie moet minimaal 1 minuut en mag maximaal 2 minuten duren.

Bedenk een onderwerp, maak een begrippennet en daarna een spiekbriefje met steekwoorden. Doe dit op een kladblaadje. Je voorbereidingstijd gaat nu in!

4

Aanvullen

Bij spreken en schrijven is het heel belangrijk dat je de signaalwoorden goed gebruikt. Lees eerst de theorie **Signaalwoorden** en vul daarna de ontbrekende woorden in. Je kunt kiezen uit de volgende woorden: **alinea's - opsomming - reden - signaalwoorden - tekst - verbanden**.

- 1 Signaalwoorden zorgen dat je een beter begrijpt.
- 2 Signaalwoorden geven aan.
- 3 Signaalwoorden kunnen een verband aangeven tussen woorden binnen een zin, tussen twee zinnen of tussen twee
- 4 Bij een kan het zelfs gaan om verbanden tussen vier of vijf alinea's.
- 5 Voorbeelden van die een opsomming aangeven, zijn **en**, **ten eerste, om te beginnen** en **tot slot**.
- 6 **Namelijk** is een signaalwoord dat een aangeeft.

Signaalwoorden

Signaalwoorden geven verbanden aan. Signaalwoorden zijn belangrijk, want ze zorgen ervoor dat je een tekst beter begrijpt. Signaalwoorden kunnen een verband aangeven tussen woorden binnen een zin, tussen twee zinnen of tussen twee alinea's. Van alle drie zie je hier een voorbeeld.

Verband binnen een zin

Ik ga uitleggen wat geheugenverlies is **en** welke vormen ervan zijn.

Verband tussen twee zinnen

Geheugenverlies kan veroorzaakt worden door stress of alcohol. **Daarom** is het belangrijk om gezond te leven.

Verband tussen twee alinea's

Ten eerste komt geheugenverlies vaak voor bij ouderen. We noemen dat dementie. De cellen in je hersenen werken dan minder goed. Het geheugenverlies treedt dan langzaam op.

Ten tweede kan geheugenverlies optreden na een ongeluk of een zware klap op het hoofd. Het geheugenverlies is meestal tijdelijk, maar kan ook blijvend zijn. Zo'n ongeluk kan iedereen overkomen, dus deze vorm van geheugenverlies is niet aan leeftijd gebonden.

Tot slot kan geheugenverlies ontstaan door een ongezond leefpatroon. Iemand die veel alcohol drinkt, loopt kans op de ziekte van Korsakov en geheugenverlies is daar een symptoom van. Ook stress kan tot tijdelijk geheugenverlies leiden.

Er zijn heel veel signaalwoorden en tekstverbanden. Hier heb je in de module voor leesvaardigheid al veel over geleerd. Het is belangrijk dat je signaalwoorden goed gebruikt, want de betekenis kan erg veranderen door zo'n klein woordje. Kijk maar naar de voorbeelden. De zinnen zijn bijna hetzelfde, maar alleen de laatste zin klopt.

Geheugenverlies is heel lastig, **dus** het gaat meestal snel over.

Geheugenverlies is heel lastig, **want** het gaat meestal snel over.

Geheugenverlies is heel lastig, **maar** het gaat meestal snel over.

5 Kluiscode

Lees onderstaande zinnen en kies steeds het juiste signaalwoord. Het verhaal gaat over de kluisjes op een school.

- 1 Je kluisje staat in de hal bij de ingang **en / of** in de gang naar de gymzaal.
- 2 Je krijgt je kluisje **als / terwijl** je een schoolpasje hebt.
- 3 De code is 123 **en / want** die moet je zo snel mogelijk veranderen.
- 4 Schrijf de code op in je agenda, **maar / want** dan raak je hem niet kwijt.
- 5 **Als / Omdat** je de code vergeten bent, kan de conciërge je kluisje toch openen.
- 6 De conciërge doet dat wel, **daarvoor / maar** je moet dan wel iets terugdoen.
- 7 Je moet **bijvoorbeeld / zodoende** alle docenten koffie brengen.
- 8 Je kunt je code **dus / verder** beter niet vergeten.

6 Wat te doen?

Lees de theorie **Instructie** en beantwoord daarna de vragen.

- 1 Wat is het doel van een instructie?

.....

- 2 Wat legt een goede instructie het eerst uit?

.....

- 3 Waarom is het verstandig uit te leggen waarom je iets doet?

.....

Instructie

Het doel van een instructie is **instrueren**: je leert hoe je iets moet doen. Na een instructie moet je het zelf kunnen. Het is daarom belangrijk dat je goed oplet tijdens een instructie. Instructies kunnen opgeschreven zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een recept. Maar veel instructies krijg (en geef) je mondeling.

Een **mondelinge instructie** heeft meestal deze opbouw:

- eerst hoor je het doel van de instructie;
- dan hoor je wat je nodig hebt;
- dan krijg je de instructie.

Als je zelf een instructie geeft, let dan op **drie punten**: vertel niet alleen **wat** je nodig hebt, maar ook **waar** je dat kunt vinden. En vertel niet alleen wat iemand moet doen, maar ook **waarom**. Als iemand snapt waarom hij iets moet doen onthoudt hij het beter.

7 Zelf doen

Laat je telefoon in je tas! Je geeft je buurman of buurvrouw een instructie over het verzetten van de klok op je mobieltje. Welke stappen moet je zetten? Je krijgt twee minuten bedenktijd. Geef daarna de instructie aan je buurman of buurvrouw. Controleer samen of het klopt.

8

Een betoog opbouwen

Vorig jaar heb je een informatieve presentatie gehouden. Dit jaar houd je een overtuigende presentatie. Een presentatie die als doel heeft anderen te overtuigen van je mening, noem je een **betoog**. Lees eerst de theorie **Het betoog** en beantwoord daarna de vragen.

- 1 Wat is een betoog?
- 2 Wat is een goed onderwerp voor een betoog? Je kunt kiezen uit: **Gamen is goed voor je. - In de zomervakantie moet het mooi weer zijn. - Als je niet tegen bloed kunt, kun je geen verpleger worden.**
.....
- 3 In welk deel van het betoog noem je de stelling?
.....
- 4 In welk deel van het betoog geef je de argumenten?
.....
- 5 Wat is een uitsmijter?

Het betoog

Een **betoog** is een presentatie over een stelling waarover mensen van mening verschillen. Een **stelling** is één zin waarin je vertelt wat je vindt. Voorbeelden van stellingen zijn:

- De doodstraf moet opnieuw worden ingevoerd.
- Kinderen worden te veel verwend.
- De bio-industrie moet worden verboden.

Stellingen kunnen over van alles gaan, maar er moet altijd verschil van mening over kunnen zijn. Sommige paddenstoelen zijn giftig, is dus geen goede stelling.

In een betoog geef jij je **mening** en leg je uit waarom je iets vindt. Het doel is om de luisteraars te **overtuigen**. Dat betekent dat een betoog altijd gaat over iets waarover mensen van mening kunnen verschillen. Een betoog gaat niet over de kleur van gras of over het verschil tussen een kano en een kajak. Een betoog kan wel over allerlei andere zaken gaan, bijvoorbeeld over de vraag of je in de klas kauwgom mag eten. Krijg je voldoende zakgeld als je drie euro per week krijgt? Mag je inbreken en dieren bevrijden als ze gevangen worden gehouden?

Een betoog bestaat uit drie delen: de inleiding, de kern en het slot.

In de **inleiding** vertel je over welke stelling je betoog gaat en wat je mening is. Het is natuurlijk leuk als je begint met een kort verhaaltje dat bij het onderwerp past. Dat trekt de aandacht en dan bouw je de spanning een beetje op.

In de **kern** geef je een aantal **argumenten** voor je mening: je legt uit waarom jij je mening hebt. Als je anderen wilt overtuigen, moet je sterke argumenten gebruiken. Sterke argumenten zijn gebaseerd op **feiten**. Vergelijk de volgende voorbeelden maar eens:

- 1 **'Erik, of het klein insectenboek** is een leuk boek, omdat ik van lezen houd en vooral van sprookjesachtige boeken.' Het argument is gebaseerd op een mening.
- 2 **'Erik, of het klein insectenboek** is een leuk boek, omdat er veel woordgrapjes in zitten en Erik bij heel veel insecten op bezoek gaat.' Het argument is gebaseerd op feiten.

In het **slot** geef je een **conclusie**: wat is het eindresultaat? Of je geeft een korte **samenvatting**. Het is leuk om te eindigen met een uitsmijter, een leuke slotzin. Je kunt ook terugkomen op je inleiding: het verhaaltje waarmee je je inleiding begon.